

מראי מקומות - יבמות

לג:

דשימוש זה, משום דשימוש זר חמור הוא, משום דאית בי' מיתה ביד"ש, משא"כ הבערה בשבת לר' יוסי, וא"כ קו' הגמ' היתה שלא יהי' חל כלל.

ו. פיתוי קטנה אונס נינהו

כ' הרמב"ם (סוטה ב, ד) "קטנה שהשיאה אביה, אם זינתה ברצונה נאסרה על בעלה וכו'". וכן פסק הרמב"ם באיסורי ביאה (ג, ב), והשיג עליו הראב"ד מסוגיין, דהא אמרו פיתוי קטנה אונס הוא, ולמה נאסרה לבעלה. ושם כ' המגיד משנה דהמקור לדברי הרמב"ם הוא מסוגיא דפ"ק דכתובות, אבל לא קשה עליו מסוגיין, דמה דאי' בגמרן דפיתוי קטנה אונס הוא, לאו בדוקא אתמר אלא בדרך דחיי', לומר דאין ראי' למה שהוא מסתברא, אבל עכ"פ י"ל דהדין לאמיתו הוא דפיתוי קטנה אינו אונס.

אולם לכאו' עוד יש להעיר, אפי' אם אינו אונס, מ"מ אינה מצווה באיסורים, וא"כ אף אם זינתה, למה נאסרה על בעלה. וכ' האור שמח (איסורי ביאה שם, ד"ה אולם באמת) ע"פ מש"כ בשו"ת מהרי"ק (קס"ז) דאשה שזינתה בשוגג, דהיינו דידעה ששימשה עם מי שאינו בעלה, אלא דלא ידעה דזה אסור, מ"מ אסורה לבעלה. וביאר, משום דהאיסור לבעל אינו משום האיסור, אלא משום דמעלה מעל באישה. וכיון דמעלה בו, לכך אסורה לבעלה. ועפ"ז, כ' האור"ש דה"ה בקטנה. דאפי' אם אמרי' דהאיסור לא חל לגבי הקטנה, אבל סכ"ס מעלה מעל באישה, ולכן שפיר פסק הרמב"ם דאסורה לבעלה (ומשמע דעל דרך המ"מ ס"ל, ורק בא ליישב הא דאסורה לבעלה אע"פ שלא עברה שום איסור, אבל עכ"פ צריך לומר דהרמב"ם ס"ל דפיתוי קטנה לאו אונס).

וליישב שי' הרמב"ם מסוגיין באור"א, ע' בשיעורי ר' שמואל (שי"א) שהביא מהבית יעקב (כתובות ט') דסוגיין מיירי כשלא הגיעה לעונת הפעוטות, ולכן לא נחשב מעילה בבעלה בכלל, אבל הרמב"ם מיירי כשכבר הגיעה לעונת הפעוטות, ולכן שפיר נחשב מעילה בבעלה, ואסורה לו (ולכאו' לפי"ז השאלה אם פיתוי קטנה אונס או לא תלוי' אם היא פעוטה או לא). אולם ע' בשו"ת רעק"א (מה"ת קל"ד) דכ' דאפי' לפי המהרי"ק, בקטנה "דגם לבעלה הוי מעשה קטנות דאינה שלימה כ"כ בדיעה, וליכא מעל גמור בבעלה", ולכן י"ל דמותרת, ולדבריו אין חילוק בין פעוטות לאינן פעוטות, וא"כ לדבריו לכאו' צ"ל כדברי המגיד משנה.

ז. ואי במזיד, מי שרי

הק' הריטב"א, דלמא הנשים היו שוגגות, ולכן מותרות לבעליהן, אבל הזכרים היו מזידין, ושפיר קתני החליפו. ותני' דמסתמא כולה מיירי בחדא גוונא.

ח. הא לאו מעוברות שריין

כ' הריטב"א ד"לאו מעוברות" לאו דוקא, דאפי' מעוברת נמי שריין לאחר ג' חדשים, אלא ה"ק, הא אלמלא משום הבחנת עיבור, שריין.

א. ואילו מליקה שיירה

הק' הערוך לנה, אטו תנא כי רוכלא הוא דצריך לחשוב כל האופנים ששייך האיסור, כיון דכבר תני שנים בב"א. ותני' הקו' הוא דכיון דקתני ב' מהם, אין לחשוב הני דאפשר למטעי בהו דאיירי בכלל, הו"ל למתני מליקה, דע"כ מיירי בב"א.

ב. אי בשחיטה, שחיטה נזר כשרה

פרש"י, ואין כאן זרות. ולכאו' משמע מדבריו, דאף שאין כאן איסור זרות, מ"מ איסור שבת איכא. וע' בשער המלך (ביאת מקדש ו', בסוגריים) שהביא ראי' מדברי רש"י דהגם דשחיטה נזר כשרה, מ"מ אינה דוחה שבת, מהא דלא כ' רש"י דאין כאן איסור זרות או איסור שבת. ולכאו' צ"ע, דאם שחיטת קדשים דוחה שבת, ושחיטת קדשים כשרה בזה, א"כ מה לי אם שחט הקדשים ע"י כהן או ע"י ישראל. וכ' הבית הלוי (ב', ט) "והנראה טעמו דס"ל דזר אינו מצווה על העבודה לא ניתנה שבת לדחות אצלו גם בשחיטה". וכן ע' ברש"י דג"כ דייק כן מדברי רש"י, והביא ראי' דאף דאסור לכתחלה לזר לשחוט בשבת לפי רש"י, מ"מ שחיטתו כשרה בדיעבד. אבל הביא מהחכם צבי (סי' מ"ד) דנקט לדבר פשוט דזר יכול לשחוט גם לכתחלה בשבת, והביא הרש"י ראי' לדבריו מלשון הגמ' בסוף תמיד נשחט, אולם צידד לומר דשאני התם דמיירי בק"פ, ואפשר דשאני ק"פ דלכתחלה צריך להיות נשחט ע"ע הבעלים עצמן.

ג. אי בהקטרה, והא"ר יוסי הבערה ללא יצאתה

הק' הריטב"א, לפי הה"א של הגמ' דהגמ' מיירי בחיובי חטאות דוקא, א"כ היכי ניחא לי' לזר ששימש ובעל מום ששימש, הא לית בהו חיוב חטאת. וכ' דהנכון הוא דאיהו סבר דתנא נקיט להו לענין חיוב דשייך בכל חד וחד, ולגבי שבת עיקר חיוב כרת וחיוב חטאת. אולם אי ר' יוסי הוא, ומיירי בהקטרה, ק', דהא אף דהבערה ללא יצאתה, אבל אי"ז עיקר חיוב דשבת.

ד. בשחיטת פרו של כה"ג

פרש"י, ביום הכפורים. והק' הישרש יעקב, אם מיירי ביו"כ, א"כ למה צריך לאוקמי' בשבת דוקא, הא חייב חטאת משום יו"כ גופי'. ואם מיירי ביו"כ שחל בשבת, א"כ למה אמר ר' חייא דחייב שתים, לכאו' חייב ג', משום שבת ומשום יו"כ. וכ' שאין לו יישוב לזה, ואולי צ"ל דשבת לאו דוקא, והיינו יו"כ. ובהג' ראמ"ה כ' דנקט כן לרבותא דר"ש, דאף שיש בה איסור שבת וכרת, אינו חייב אלא על הזרות.

ה. מידי חטאות קתני או לאוי קתני

הק' הריטב"א, הא לעיל לא הי' ניח"ל להגמ' לומר דר' יוסי הוא והבערה ללא יצאתה, וא"כ מה הק' כאן דהו"ל למתני לאוין. וביאר דמה דהגמ' לעיל לא הי' רוצה לאוקמי' כר' יוסי ובהבערה, היינו משום שלא יהי' חל כלל איסור הבערה דשבת על לאו